

Par improvizāciju un ne tikai

Muzikālajā improvizācijā mūziķus, neatkarīgi no viņu pārlicības un ticības kādam muzikālajam stilam, var iedalīt divās lielās grupās. Vieni, kuri ir spējīgi paredzēt atskaņojamo mūziku un otri, kuri nespēj to paredzēt. Tomēr esošā situācija tiek uztverta kā pašsaprotama, jo pamatā tai ir arguments par improvizācijas procesa neizskaidrojamību. Tiek uzskatīts, ka improvizācija ir kaut kas īpašs, un kam tas ir dots, tas improvizē, kam nav – tas nē. No savas pedagoģiskās pieredzes varu teikt, ka jebkurš mūziķis var improvizēt. Un lai iemācītos to darīt, ir jāievēro trīs, pavisam vienkārši noteikumi.

Pirmais noteikums – pakāpeniskuma princips.

Vienmēr ir jāsāk ar vienkāršāko un jāiet uz sarežģīto. Nekad nevajag uzsākt mācības ar sarežģītu improvizāciju transkripciju apguvi! Tas novedīs pie mehāniskas nošu iekalšanas un ieguvums no tādas mācīšanās ir minimāls. Tiks atkārtots iekaltais dzejolis nesaprotamā valodā. Lai saprastu par ko ir dzejolis, ir jāsāk apgūt tā valoda. Mūzikas valoda ir jāsāk apgūt ar tās atbalsta punktiem – ar akorda skaņām. Kāpēc tieši akorda skaņas? Labskanīgā improvizācijā akorda skaņas tiek izvietotas uz takts stiprajām daļām. Tā tiek panākta melodiskās līnijas salāgotība ar harmoniju. Bez tam tas arī attīsta labu harmonijas izjūtu, kas ir tik ļoti svarīgi improvizētājam, kā arī disciplinē viņa muzikālo domāšanu.

Uzdevums Nr. 1

Izdomāt, nodziedāt un tad atkārtot nodziedāto uz sava instrumenta muzikālu frāzi, veidotu no C (do mažora) akorda skaņām.

Paskaidrojumi. Jāatceras, ka vienu noti mūzikā var salīdzināt ar vienu burtu cilvēku valodā. Savienotas divas vai trīs notis veido motīvu. To var salīdzināt jau ar vārdu. Savukārt divi vai trīs savienoti motīvi veido muzikālu frāzi. To var salīdzināt ar teikumu verbālajā valodā.

Nav interesanti

Tā ir labāk

Norādījumi. Šajā uzdevumā svarīga ir domāšana. Izdomājot frāzi ir jāapzinās tajā pielietotās notis. To var viegli pārbaudīt. Ja domāšanas laikā notis tiks apzinātas, tad pēc frāzes nodziedāšanas nebūs nekādu problēmu to atskaņot uz instrumenta. Pretējā gadījumā, atskaņojot frāzi, būs nepieciešama vajadzīgo nošu piemeklēšana. Tas nav vēlams.

Praktizējiet šo uzdevumu līdz sajūtīsiet zināmu brīvību nošu izvēlē un apzināšanā.

Uzdevums Nr. 2

Izdomāt, nodziedāt un tad atkārtot nodziedāto uz sava instrumenta muzikālu frāzi, veidotu no divu akordu ($G_7 - C$) skaņām.

Paskaidrojumi. Šie divi akordi ir savienoti un veido harmonisko secību, piemēram, viena takts G_7 – otra takts – C . Tas nozīmē, ka frāzei ir jāsavieno akordi. Lai to panāktu savienojiet iepriekšējā akorda pēdējo noti ar nākošā akorda tuvāko noti. Piemēram, pirms akordu maiņas pēdējā notis ir *fa*, tad nākošā notis frāzē varētu būt *mi*.

Frāze nesavieno akordus

Tā ir labāk

Norādījumi. Arī uz uzdevumu Nr. 2 attiecas iepriekšējā uzdevuma norādījumi. Ja rodas problēmas izdomāto nošu apzināšanā, atgriezieties pie pirmā uzdevuma.

Uzdevums Nr. 3

Izdomāt, nodziedāt un tad atkārtot nodziedāto uz sava instrumenta muzikālu frāzi, veidotu no trīs akordu ($Dm_7 - G_7 - Cmaj_7$) skaņām.

Paskaidrojumi. Arī šajā gadījumā frāzi jāveido ar sajūtu, ka tā savieno šos akordus. Dziediet mazāk nošu, jums nav obligāti jāparāda visas akordu skaņas. Sākumā varat dziedāt tikai pamatskaņas, pēc tam pievienot tercās, kvintas utt. Akordu secību vēlams veidot četru takšu garumā, lai tā būtu simetriska. Viena takts – Dm_7 , otra takts – G_7 , trešā un ceturtā takts $Cmaj_7$ akords.

Norādījumi. Arī uz uzdevumu Nr. 3 attiecas uzdevuma Nr. 1 norādījumi. Viena

Otrais noteikums – visām muzikālajām darbībām ir jābūt apzinātām.

Lai izvairītos no rutīnas jeb klišeju spēlēšanas, mēģiniet katru dienu spēlējamu vingrinājumu dažādot. Piemēram, uzdevumus Nr. 1, Nr. 2 un Nr. 3 izpildiet vienu dienu 4/4, tad ¾, tad 5/8 utt. Tad nosakiet sev, ka katra frāze sāksies ar tercās skaņu un beigsies ar kvintas skaņu, vai otrādi, vai arī vēl ar kādu skaņu. Variācijas ir iespējamās ļoti daudzas un dažādas. Tās ir atkarīgas no jūsu vēlmēm. Galvenais, lai domāšana visu laiku būtu iesaistīta.

Trešais noteikums – mūzikai ir jābūt galvā un nevis pirkstos.

3